

2. Bolotaeva O. S., Stepanova A. A., Alekseeva S. S. The legal nature of cryptocurrency. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2019. Vol. 272(3). URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/272/3/032166/meta>
3. Некіт К. Г. Цифрові дані та інформація як об'єкти права власності. *Часопис цивільстики*. 2021. № 42. С. 38-44.
4. Некіт К. Г. Право приватної власності в інформаційному суспільстві: теорія і практика: монографія. Одеса: Гельветика, 2021. 554 с.
5. Спасибо-Фатєєва І. В. Трансформери власності в індивідуально-суспільному аспекті. *Вісник Академії правових наук України*. Харків: Право, 2006. № 1 (44). С. 91-100.
6. Шимон С. І. Теорія майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 664 с.
7. Майданик Р. А. Переосмислення поняття і класифікації речей в умовах рекодифікації. *Проблеми цивільного права та процесу: тези доповідей учасників науково-практичної конференції, присвяченої 96-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (Харків, 21 травня 2021 р.)*. Харків: ХНУВС, 2021. 304 с.
8. Британский регулятор впервые конфисковал NFT при расследовании мошенничества на £1.4 млн. URL: <https://bits.media/britanskiy-regulyator-vpervye-konfiskoval-nft-pri-rassledovanii-moshennichstva-na-1-4-mln/>

Сафончик Оксана Іванівна,

докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ШЛЮБУ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

У сімейному законодавстві України закріплено певний порядок укладення шлюбів. Порядок укладення шлюбу є прямо регламентованою чинним законодавством процедурою, що включає в себе дії органу РАЦСу і осіб, що укладають шлюб, спрямовані на вчинення державної реєстрації створення сім'ї як акту цивільного стану [10, С.28-32]. До цього порядку належать умови, за яких шлюб уважатиметься укладеним. Так, шлюб за сімейним законодавством України укладається на умовах добровільності між чоловіком і жінкою (ст. 24 СК України), які досягли шлюбного віку (ст. 22 СК України), мають

сімейну правоздатність (ст. 25 СК України), не є між собою родичами прямої лінії або братами та сестрами, не перебувають у іншому не припиненому шлюбі [11, С. 1037-1044].

Відповідно до ч. 1 ст. 22, шлюбний вік для жінки та для чоловіка настає у вісімнадцять років. Установлення шлюбного віку є однією з умов отримання права на укладення шлюбу, бо особа, яка прагне укласти шлюб, має досягти статевої зрілості (тобто бути фізично зрілою) та відповідного стану розумового, психічного, морального та соціального розвитку [2]. Досягнення шлюбного віку має відбутися на день реєстрації шлюбу (ч. 2 ст. 22 СК України), а це означає, що подати заяву може й особа, яка ще не досягла шлюбного віку, але досягне його не пізніше як протягом одного місяця з дня подачі заяви.

На підставі викладеного та положень СК України укладення шлюбу зводиться до наступних етапів: звернення до державного органу РАЦСу жінки та чоловіка, які виявили бажання укласти шлюб; ознайомлення осіб, які бажають зареєструвати шлюб, з їх правами та обов'язками; прийняття державними органами РАЦС заяви за наявності всіх необхідних документів; реєстрація шлюбу.

Одночасно з цим, ураховуючи аспекти розвитку та інтеграції українського законодавства до міжнародно-правових актів сімейного права країн ЄС, СК України передбачає можливість пред'явлення відповідної заяви про укладення шлюбу не лише за особистою присутністю, а й через представників за умов засвідчення такої заяви нотаріально, за наявності нотаріально посвідченої довіреності. Однак зробити це можна лише за наявності поважних причин, що перешкоджають особистим зверненням. СК України не дає переліку причин неможливості подати заяву про укладення шлюбу особисто.

Однією з поважних причин протягом останнього часу були прийняті постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», норми обмежувальних заходів [7].

У зв'язку із введеними нормами обмежувальних заходів, громадяни України, які виявили бажання зареєструвати свої відносини уклавши шлюб, могли користуватись допомогою державного проекту [8], який надає українцям можливість звернутися із заявою на укладення шлюбу online на веб-порталі у сфері Державної реєстрації актів цивільного стану на сайті <http://draacs.minjust.gov.ua>.

Однак, на сьогодні існує ще одна поважна причина – введення в дію по всій території України воєнного стану, у зв'язку із повномасштабним вторгненням 24 лютого 2022 року на територію України збройних формувань Російської Федерації, коли більшість громадян України вживають заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації [3, 4, 5, 6].

Обставини пов'язані з стримуванням збройної агресії Російської Федерації, призводять до того, що громадянам України не завжди є можливість очікувати, так як невідомо, що може статись сьогодні, або завтра. Тому, у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 213, подати заяву та офіційно оформити шлюб в умовах воєнного стану можна протягом одного дня, «якщо один із наречених є військовослужбовцем, поліцейським, особою рядового і начальницького складу інших правоохоронних органів (СЦЗ, ДБР, ДКВС, НАБУ, БЕБ) або працівником закладу охорони здоров'я, може проводитися відділами державної реєстрації актів цивільного стану без особистої присутності такого нареченого (нареченої)» [9].

На сьогоднішній день: оформити шлюб можна в будь-якому органі реєстрації актів цивільного стану (РАЦС) на території, де не ведуться бойові дії; подати заявку та оформити шлюб можна за день і дистанційно.

При цьому за певних умов шлюби можуть реєструвати не лише працівники органів ДРАЦС. Так відповідно до п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 07 березня 2022 року № 213, акт цивільного стану також може засвідчуватися актом про укладення шлюбу, який складається безпосереднім командиром військовослужбовця, поліцейського.

Процедура дистанційної реєстрації шлюбу передбачає: командир скріплює подану заяву; надсилає заяву до органу РАЦСу, де територіально знаходиться наречена або наречений, який може прийти до цього органу, щоб провести процедуру; командир може дистанційно сам скласти акт реєстрації шлюбу та подати до органу РАЦСу, який надалі зареєструє цей акт. При цьому юридично оформляє реєстрацію шлюбу, здійснює всі дії та вносить до реєстрів – саме орган РАЦСу.

Таким чином, зареєструвати шлюб можна навіть тоді, якщо одного з членів сім'ї немає фізично. Людина, яка не перебуває у військовій частині, може бути підключена дистанційно. І навіть обидва партнери можуть бути підключені дистанційно, просто через відеозв'язок за допомогою електронної програми «Zoom».

Отже, в умовах воєнного стану на території України для громадян (військовослужбовцям, поліцейським тощо), які виявили укласти шлюб та створити Українську сім'ю, спрощено процедуру реєстрації шлюбу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. Ст. 135.
3. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-IX#Text>
4. Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»: Закон України від 22 травні 2022 № 2263-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2263-20#n5>
5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. затверджено Законом № 2102-IX від 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>
6. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 17 травні 2022 року № 341/2022. затверджено Законом № 2263-IX від 22.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2022#n5>
7. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF>
8. Про запровадження пілотного проекту щодо подання заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану через мережу Інтернет: затв. наказом М-ва юстиції України від 09.07.2015 р. № 1187/5. URL: <http://законодавство.com/minyust-ukrajini/nakaz-vid-09072015-1187-pro-zaprovadjennya302198.html>
9. Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07 березня 2022 року № 213. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-derzhavnoyi-reyestraciyi-shlyubu-v-umovah-voynennogo-stanu-213>
10. Сафончик О. І. Теоретичні аспекти шлюбно-сімейних правовідносин. Часопис цивільстики: наук.-практ. журн. НУ «Одеська юридична академія». Одеса: ПП «Фенікс», 2015. Вип. 21. С. 28–32.
11. Сафончик О. І. Підстави виникнення шлюбно-сімейних правовідносин в Україні. American Educational Research Association. Educational Researcher. Issue 9 (2), December 2017. Vol. 46. American Educational Research Association, 2017. P. 1037–1044.